

РЕЦЕНЗИЯ

От професор д-р Христо Цеков Цеков, дм, Началник Клиника по неврохирургия, „Аджибадем Сити Клиник – УМБАЛ Токуда „, София

Относно: конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ по направление: Медицина Научната специалност Ортопедия и травматология обявен за нуждите на Клиника по ортопедия и травматология на „Аджибадем Сити Клиник - УМБАЛ Токуда Болница“, София

Обявен: ДВ бр.33 от 20.04.2021г.

Брой на кандидатите : един, Доц. д-р Васил Цанков Яблански, дм.

Д-р Васил Цанков Яблански е роден през 1970 година, завършва средно и висше образование по медицина /Медицински Факултет на Тракийски Университет, 1990-1996/ в гр.Стара Загора. Редовен специализант към Клиниката по ортопедия и травматология към същия университет /1996-2004/, като през 2001 година му е призната специалност по ортопедия и травматология. От 2004 година започва работа в Клиниката по ортопедия и травматология към УМБАЛ „Царица Йоана“, гр. София, а от 2006 година е Началник на Отделение по ортопедия и травматология към Болница Токуда, София. През 2014 година защитава успешно дисертация на тема „Възможности те на артроскопията на тазобедрената става за диагностика и определяне на стадията при остеонекроза на бедрената глава“ и придобива научната степен „доктор“ по медицина. Има магистърски степени по здравен мениджмънт и обществено здравеопазване. Владее отлично английски и руски езици, както и работата с компютъризирани системи. Провеждал е специализации по ортопедия в Северна Каролина /Университетска болница Дюк/, Израел /Университетска болница Хадаса/, Япония /Токушкай/, Хамбург, Виена, Лион, Стокхолм и т.н.. Член е на Български лекарски съюз/БЛС/, Българска ортопедична и травматологична асоциация /БОТА/, Българската асоциация на спиналните хирурзи /БАСХ/, Европейска Федерация на Националните асоциации по ортопедия и травматология /EFORT/, Американската Академия на ортопедичните хирурзи / AAOS/, IHS. Участва системно в практически всички научно - практически прояви по ортопедия и травматология в България, Европа и извън Европейския съюз.

През 2016 година , след конкурс заема академичната длъжност „Доцент“ към Клиниката по ортопедия и травматология в Токуда болница, София.

Основните му професионални интереси са насочени към артроскопската хирургия вкл. артроскопия на тазобедрените стави, травматологията, ендопротезирането на големи стави, а през последните години е водещ специалист в оперативното лечение на сколиозата в детска възраст. Бил е лектор по проблемите на ендопротезирането в Медицинския Университет гр. Астана, Казахстан. Ръководи курсове и обучава специализанти от Македония. Провежда системно обучение на специализанти.

Общият брой трудове представени за рецензиране са 62 /23 на български език и 14 на английски /. Осем от публикациите извън страната са в списания с импакт фактор. От представените публикации 23 не са цитирани и не са включвани в процедурата за придобиване на научната длъжност „доцент“. В тази бройка са включени самостоятелна монография, две глави от учебници по ортопедия и травматология, 14 реални публикации в сборници и списания, от които 4 в международни списания/две са с импакт фактор/. Има регистрирани с резюмета шест участия в научни форуми, като две от тях са в чужбина.

При реалните публикации е самостоятелен автор при 11 /18%/ от тях, като първи автор е регистриран при 12/19% / публикации, като втори автор при 28 /45%/, а като трети и последващ автор при 11 /18%/ публикации. Цитиран е в българската периодика 28 пъти, а в чужди издания – 44 пъти, при импакт фактор 13, 797.

По научни интереси публикациите на доцент В. Яблански са насочени в няколко основни насоки:

Артроскопия на тазобедрената става.

Този диагностично-терапевтичен метод е известен в по-развитите страни, докато за нашата страна въвеждането му се дължи на д-р Яблански, които и първи публикува в кирилоезичната литература серии от болни с тазобедрени артроскопии. Проведените изследвания в тази област са доказали, че този вид артроскопия е показан при редица клинични състояния и е доказал своята полезност с прецизната диагностика и лечение. Демонстрирани са възможностите на тази техника, както и минималния риск за пациента при провеждането и. Усвоен, този метод е безопасен и прецизен при оценката на вътреставните структури, като заслугата на д-р Яблански е в теоретичното и практично разработване на хирургичната техника, с описание на нужната екипировка. Дадени са детайлни препоръки, описани са различните анатомични вариации, анализирани са рисковите моменти при практическото изпълнение на тазобедрената артроскопия, като с това допринася за въвеждането и разпространението на този метод в редица клиники в страната.

Оценка на степента на остеонекротата на бедрената глава, като основен фактор при избор на органосъхраняващи техники.

Този проблем е обект на няколко научни разработки, като са описани различните вътреставни промени очертаващи различните стадии от развитието на заболяването и допринасящи за изясняване на патофизиологичните механизми при възникването на това заболяване. Създадена е класификационна система корелираща с клиничните наблюдения, образните изследвания и морфологичната еволюция на заболяването.

Изработване на собствен алгоритъм при избор на оперативната техника при органосъхраняващите намеси при остеонекротата на бедрената глава.

Доказва практическата необходимост от включването на артроскопията на тазобедрената става в лечебно –диагностичния алгоритъм на остеонекрозата на бедрената глава. Изграден е алгоритъм за подбора на оперативния метод подходящ за съответния етап на заболяването.

Усъвършенстване на хирургичната техника при лечение на пациенти с деформации на гръбначния стълб

Изкривяванията на гръбначния стълб и техните последствия са едно от най-големите предизвикателства в медицината. Това е тежка патология, засягаща всички възрасти и имаща постоянната тенденция да се утежнява с времето. Последните достижения са свързани с въвеждането на „фрий хенд „ техниката при инсерционирането на педикуларните винтове. Тази техника е въведена с активното участие на доц. Яблански съвместно с Scoliosis Research Society /SRS/. Под научното ръководство на доц. Яблански има и успешно защитена докторска дисертация от д-р А.Иванов на същата тема. Въведени са различни нови и подобрени техники на остеотомия при лечението на сколиозата. Въведен е и рутинно прилаган невромониторинга, който заедно с «фрий хенд» техниката скъсява оперативното време , намалява рентгеновото облъчване на пациента и екипа, намалява кръвозагубата, прави интервенцията по-надеждна и с по-малко компликации. Тези резултати от оперативните намеси са отчетени при голям брой интервенции – над 250, което е авторитетен обем не само за нашия регион.

Въведени са нови системи за стабилизация, позволяваща дистанционна корекция на родовете и сколиотичните изменения при директен клиничен контрол. Изключително интересни са публикуваните резултати при едноетапни предни трансторакални остеотомии съчетани със задни остеотомии, радикална остеотомия съчетана с педикуларна субтракция , задна корпектомия – интервенции, които са предизвикателство и за водещи ортопедични центрове. Особен интерес заслужава възпроизвеждането на индивидуален *триизмерен модел на гръбнака*, което създава условия за прецизно планиране на оперативните въздействия на гръбначния стълб.

Всички тези нововъведения правят Клиниката по ортопедия към Токуда Болница референтен център за страната , а доцент Яблански лектор по тези проблеми, както у нас, така и в чужбина.

Хирургично лечение на сколиозата при деца с редки заболявания и високо рискови.

Неврофиброматозата и невромускулната дистрофия са сериозно предизвикателство пред спиналната хирургия и клиниката ръководена от доц. Яблански е единствен център за лечение на такива пациенти в България.

Проучване на причините и патогенезата на идиопатичната сколиоза е друга насока на научните търсения на доц. Яблански. Съвместно с генетичната лаборатория са изследвани зависимости на полиморфни гени и въздействието им върху риска от поява и развитие на сколиоза в българската популация, които резултати са със съществен принос от световно значение и са публикувани във водещи списания в чужбина.

Изключителен научно-практически интерес представлява *проучването на въздействието на гръбначните изкривявания върху функцията на други органи и системи*, които в практиката са често подценявани, но често се оказват определящи по отношение терапевтичния ефект от оперативната намеса. Въведено е пред- и пост – оперативно функционално изследване на дишането при деца с изразен деформитет. При тези проучвания са включени детски пулмолози.

Голям брой публикации /6,8,10,13,20,21,26,27,29,47/ са с практическа насоченост и отразяват проблеми на травматизма, политравматизма, онкологията, дегенеративните заболявания като тук са привлечени за съдействие екипи от хирурзи и неврохирурзи. Някои от тези публикации включват иновативни техники за практиката на ортопеди и травматолози в България, което допринася значително за повишаване на качеството на прилаганото лечение.

Друг важен момент от еволюцията на идиопатичната сколиоза е нейното бързо прогресиране и декомпенсиране при деца под 10 годишна възраст, когато растежния потенциал е изключително изразен. Бързото израстване на децата е причина стандартните техники да са инзифициентни и практически такива утвърдени методи като задната вертебротомия да са неприложими. Още повече тук е необходим гъвкав баланс между степента на деформация на гръбнака и деформацията на гръдната клетка с възникване на нарушения в дихателната функция. За първи път, както вече бе посочено, се въвеждат от екипа на доц. Яблански магнитно контролируеми растящи пръчки, с което се избягват честите реинтервенции, така характерни за досегашните оперативни методи на лечение. И всичко това при значително по-добър терапевтичен ефект и решен за момента проблем при бързо израстващите деца страдащи от идиопатична сколиоза.

Съвместно с кинезитерапевти е внедрена технологията „Апификс“, при която с имплантирания имплант се постига динамична корекция без постигането на вертебротомия, а корекцията продължава с упражнения. Така се избягва класическата вертебротомия при прогресираща деформация на гръбнака при стабилизирани растежи, а лечението продължава с рехабилитация.

По отношение преподавателската дейност доцент Яблански е изключително активен. От 2018 година е хоноруван преподавател в катедра „Специална хирургия“ на Тракийски Университет в гр. Ст. Загора. Преподава учебната дисциплина „Ортопедия и травматология“ в Софийски Мед. Университет на английски език, като е и член на комисиите за провеждане на държавни и семестриални изпити, като средната му годишна натовареност като преподавател е над 30 часа.

Заклучение: Доцент д-р Васил Яблански е изграден специалист – ортопед – травматолог, ползващ се с авторитет в медицинските и обществени среди, с изразени разнообразни интереси. Основно обаче научните му интереси са свързани с деформацията на гръбначния стълб. Изградил е екип от разнообразни специалисти ползващи най-съвременни технологии, работещ и постигащ резултати на световно ниво. Постигнатите резултати са публикувани в авторитетни научни списания с висок импакт фактор. Научните му публикации са задълбочени разработки на различни актуални проблеми имащи своята социална значимост. По отношение наукометричните критерии за академичната длъжност „професор“ доц. д-р В. Яблански ги

покрива напълно. Има значителен опит в преподаването на студенти и специализанти на английски и български език.

Въз основа на представените доказателства гласувам с „Да“ за присъждането на доц. д-р Васил Яблански, дм, академичната длъжност „професор“, за нуждите на Клиника по ортопедия и травматология на „Аджи Бадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда“, София.

30.07.21

Рецензент:

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a final flourish.

